

esserer grumme mange Mennesker, Møde paa Møde er blevet holdt, Blade og Tidsskrifter have behandlet Spørgsmaalet, og jeg synes ikke, det er underligt, da vort Land særlig er et agerdyrkende Land.

Det er ingenlunde ligegyldigt, under hvilken Form den danske Jord dyrkes, og Lovgivningen har anerkendt Spørgsmaalets Vigtighed ved ikke mindre end to Gange at bevilge Penge til Støtte for Huslodders Oprettelse. Idet Samfundet eller Lovgivningsmagten, hvad man nu vil kalde det, her ere traadte hjælpende til, er det indrømmet, at denne Sag ikke kan løses ad privat Vej alene. Hvis man vil lade dette Spørgsmaal løse, alene ad privat Vej, vil man være uretfærdig mod ikke faa af Samfundets Borgere, der ikke kunne faa privat Støtte til den Bestræbelse, her er Tale om: Oprettelsen af de smaa Landbrug. Da det nu er saa, at Jord i mindre Stykker fra 4 til 20 Tdr. Land — bestemte Grænser kan der selvfølgelig ikke sættes her — producerer mest, med andre Ord beriger Samfundet mest, ville vi samtidig med, at vi ere med til at skabe flere Hjem af denne Størrelse, berige Samfundet, og tillige skabe vi mere Lykke i Samfundet, hvad der ikke kan være, i alt Fald ikke bør være, nogen i Samfundet ligegyldigt, eller i hvert Fald fordele vi Lykken bedre. Det kan jo være, at den samme Lykke altid er til Stede i Samfundet, og at det kun gælder om, hvordan den bliver fordelt. Man skulde nu mene, at dette Spørgsmaals Løsning ikke var vanskeligt. Det er heller ikke mere vanskeligt, end at vi have begyndt paa Løsningen og fortsatte dermed. Men alligevel er Spørgsmaalet nyt, og der er om dets Udformning og Gennemførelse forskellige Meninger, ligesom der kan være om de fleste andre Ting.

Den nuværende Lov er bygget paa det Princip, at give Landarbejdere til Oprettelse af Jordlodder Laan af Statskassen til 3 pCt., men Værdien af Lodden maa ikke gerne overstige 5,000 Kr. At det er en Hjælp til disse Folk, kan ikke bestrides, men det er ikke saa grumme mange, der nyde godt deraf, og dertil kommer, at det kun er den første Ejer, der faar denne Hjælp. Naar han forlader dette Hus, er Begunstigelsen borte, hans Eftermand kommer sikkert til at betale de Fordele, der ere ved dette Hus fremfor ved andre, i Form af de store Laan og den billige Rente. Den ny Køber kan derfor, kan man gerne sige, med samme Ret som den oprindelige Besidder komme igen og sige:

Kan jeg ikke ogsaa faa en Begunstigelse, for den, der blev givet den forrige Ejer, har jeg ingen Fordel af? Det er en Mangel ved denne Lov, og en betydelig Mangel. Skønt jeg paa mange Maader sætter stor Pris paa denne Lov og hilste den med Glæde ved dens Fremkomst, er det ikke dermed sagt, at jeg ikke ønsker, at man skal rette og forbedre Loven eller paa andre Maader søge at løse dette Spørgsmaal. Der er ogsaa den Fejl ved den gældende Lov, at de nuværende Lodder blive for smaa. Nu om Dage forlanges der Trækraft til Landbruget. Det er ikke som for flere Aar siden, naar en Mand sad med 4—6—7 Tdr. Land, at naar han fik et Par Heste en Dag om Foraaret og et Par Dage om Efteraaret, kunde han omtrent klare sig, og denne Trækraft fik han paa nogenlunde billige Vilkaar. Skulle disse Smaabrug nu dyrkes og drives paa den Maade, at de kunne give passende Indtægter, forlanges der, at Trækraften skal være paa Stedet. Paa anden Maade kan man ikke godt faa gjort Arbejdet. Men deraf følger, at disse Lodder skulle være noget større, end Loven forudsætter, saa store, at de virkelig kunne holde nogen Trækraft paa dem. Dette kan ikke ske, naar de ikke maa være over 5,000 Kr.s Værdi, som Loven bestemmer.

Jeg ser godt Vanskelighederne ved at gøre disse Brug større. Naar det maaske indrømmes, at det er en Begunstigelse for den Ejer, som kommer ind i et saadant Brug, at faa dette store Laan til den billige Rente, er det en Selvfølge, at jo større vi gøre dette Brug, des større bliver Begunstigelsen, og da man ikke kan naa at give denne Begunstigelse til alle Samfundsborgere, som kunde trænge dertil, forstaar jeg godt Vanskeligheden ved at gøre Lodderne saa store. Efter min Mening bør man dog hellere have nogle færre og bedre Lodder end nogle flere og daarligere, og man bør ogsaa regne med, at man nu en Gang vil have Lodderne større og vil nu ikke nøjes med de Lodder, man kan faa for de 5,000 Kr., i alt Fald ikke her paa Øerne, hvor jeg kender Forholdene. Man vil gerne op til Lodder paa 6—7 Tdr. Land, og jeg synes, at Bestræbelserne i den Retning ere for saa vidt rigtige og heldige, som vi alle maa indrømme, at disse Huse paa 4 Tdr. Land have visse Ulemper. Det vilde ikke være heldigt, om man fik en hel Mængde af dem. Derimod gør det ikke noget, hvor mange Huse vi faa paa 6—7—8, maaske helst 10 Tdr. Land. Vi mærke ogsaa ude